

Forfatter: Nansen, Peter

Titel: AFTENVISITER

Citation: Nansen, Peter: "AFTENVISITER", i Nansen, Peter: *Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating*, Gyldendal, 1908-09, s. 75. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-nansen03ny-shoot-workid58670.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating

AFTENVISITER

Karsten Broberg sad en Aften hjemme og ventede Damebesøg.

Hans Værelse havde to Udgange, en til Bagtrappen og en til en Korridor.

Paa Bordet midt i Stuen stod Frugter, Konfekt og Vin. Baade Hængelampen og Lampen henne paa Skrivebordet var tændte.

Han sad ved Skrivebordet og læste, men Tankerne gik mest til det ventede Besøg. Det var et nyt Bekendtskab, en meget smuk Pige, som han kun havde været sammen med et Par Gange, og det var første Gang, hun skulde besøge ham i hans Hjem. Klokken var lidt over otte; Klokken ni skulde hun komme. Han var lidt ængstelig for, at der skulde være kommet Forhindringer.

Saa tænkte han ogsaa paa sin Forlovede, der uventet var kommen til Byen. Det havde været ham lidt ubelejligt, men saa traf det sig saa heldigt, at hun skulde med en Tante, hos hvem hun boede, i et Aftenselskab, hvortil han ikke var bedt.

- Det bankede paa, og den unge Maler, Hjalmar Hoff, traadte ind. Hoff havde Værelse lige ved Siden af Broberg i samme Pensionat.

Han saá sig forundret om i det stærkt oplyste Værelse, og han fik Øje paa Opdækningen.

76

"Se, se - der ventes Dame, kan jeg tænke?"

"Udmærket Dame endogsaa."

"Kan se det paa Serveringen. Med Forlov, kære Broberg - De er stadig lige forlovet?"

"Ikke en Smule Forandring."

"Og lige letsindig? Deres Moral har min Agtelse - facil, yderst facil. De er et lykkeligt Menneske, Broberg."

"Ja, De véd det jo. Vi har jo talt derom før. Ærlig talt ser jeg ikke Forskel paa forlovet eller ikke-forlovet - i den Retning. Ægteskabet selvfølgelig - det er noget andet."

"Og Deres elskværdige Kæreste mener det samme?"

"Er De gal! Tror De, hun -?"

"Kære, misforstaa mig ikke. Jeg mente blot: Deres Kæreste billiger hun Deres Opfattelse af det Spørgsmaal?"

"Den Slags Ting taler vi da heldigvis ikke om. Jeg ser heller ingen Grund til at fortælle unge Piger sligt. De vil nu en Gang helst tro, at vi er dydige som de, og hvorfor saa berøve dem den Illusion? Lidt ondt vilde det dog altid gøre dem."

"Ja, det var netop det, jeg mente. Som jeg sa'e, kære Ven, De er et lykkeligt Menneske. Smuk rig Kæreste, smukke Elskerinder - det er i Pose og Sæk. Ellers Godnat, højstærede; jeg skal til Koncert. Godnat og god Fornøjelse."

"Tak i lige Maade. Godnat Hoff."

- Broberg tog igen fat paa Bogen, men hans Tanker vendte tilbage til det, Hoff havde sagt eller rettere blot paa sin sædvanlige irriterende Maade antydte. Skulde det virkelig være noget saa uhørt det, at en forlovet Mand blev ved at leve som Ungkarl? Men var han da andet? Som om dette halve Forlovelsesforhold virkelig bragte nogen 77 Forandring i den Retning, andre Vilkaar? Nej, men Sagen var blot den, at andre tav stille, mens han var aabenhjærtet; det var ikke klogt at tale om den Slags Ting.

- - Han hørte ligesom en Kjole rasle udenfor paa Køkkentrappen. Skulde det allerede være Mary? Nej, hun kom ikke den Vej! Det bankede paa, et lille rask Slag, og et ungt smilende Dameansigt viste sig i Døren.

"Maa jeg komme, Karsten?"

"Men Du gode Gud, Charlotte, hvordan kommer Du her?"

Han var bleven aldeles bestyrtet ved at se sin Kæreste. Han havde en Fornemmelse af, at nu ramlede det altsammen. Han fik tvunget et stramt Smil frem og søgte at bringe sine Nerver til Ro.

"Ja, Du – var *det* ikke en Overraskelse? Det havde han nok ikke ventet, Fyren dér, som ikke saa meget som rækker mig Haanden til Goddag?"

Hun stod henne ved Døren og lagde Paraplyen fra sig, begyndte saa at trække Handskerne af.

Han gik hen og kyssede hende paa Kinden, der var fugtig af Kulden udenfor. Og han søgte at skjule sin Forvirring ved ivrig at hjælpe hende Kaaben af og anbringe hendes Sager. Imens sagde han i stødvise Ord, hentende dem nede fra Halsen, hvor de sad fast:

"Nej – ventet Dig . . . havde jeg – jo egentlig ikke. Jeg troede – Du sad velbeholden ... paa Frederiksberg."

"Ja, men ser Du. Saa fik jeg den mageløse Idé at gaa herop i Stedet for. Jeg havde saa lidt Lyst til det Selskab, langt mere til at være sammen med Dig, og saa narrede jeg Tante. Jeg sa'e, jeg var ikke rask, og saa, da hun var gaaet, løb jeg herop. Var det godt gjort Du?"

78

Hun var ifærd med at løse Hatte-Elastiken af Haaret. Han stod med Ryggen mod hende og stillede Paraplyen op i et Hjørne; han var længe om at faa den anbragt.

"Vist var det, Du." Han saá halvt paa hende fra Hjørnet. "Du kan lægge Hatten dér paa Kommoden. – Men hvordan hittede Du paa at gaa ad Køkkentrappen?"

"Jo, Du havde jo sagt, at der var en Dør dertil, og saa ior ikke at blive set, gik jeg den Vej. Men jeg forstyrrer vel ikke? Havde Du travlt, for saa gaar jeg?"

"Nej, aldeles ikke." Han gik hen og tog hende om Skuldrene, klappede hende ned over Kinderne, og blev længe mekanisk ved dermed. "Men jeg venter rigtignok desværre Fremmede om ikke ret længe. Jeg anede jo ikke, Du kom, og saa aftalte jeg med Friis, at vi skulde være sammen i Aften. Men der er en hel Time til; han kommer vist ikke før halvti."

Han saá hurtigt ned mod hendes Ansigt. Det trak ligesom op til lidt Bedrøvelse, men kun for et Øjeblik. Ellers intet at læse deri. Hun havde sikkert ikke anet Uraad.

"Nej, før halvti kommer han vist ikke", gentog han.

"Aah – her er jo ogsaa saa fint og oplyst. Nu ser jeg det først. Gør Du altid saa megen Stads af Friis?"

De gik frem i Stuen, han stadig holdende hende om Skuldrene. Hendes Blik faldt paa det runde Bord.

"Nej, og se her! Aa, det var dejligt Du, jeg kom. Jeg elsker Druer. Skulde Friis virkelig have haft alle de dejlige Sager? Du forkæler ham jo rent, Karsten."

79

"Friis sværmer for Druer ligesom Du. Det er et gammelt Løfte, at jeg en Gang skulde traktere ham med Slikkerier. – Kom nu og sæt Dig."

De satte sig ved Bordet, han i Sofaen, hun paa en Stol lige tæt ved. Hun sad og plukkede Vindrue af Klaserne.

"Hvor det er morsomt, Du, at spise saadan noget, som egentlig er bestemt for en ganske anden. Tror Du, Friis bliver vred paa mig?" Hun puttede i det samme en Drue i Karstens Mund.

"Friis?" – han sank Druen – "Nej, det tror jeg ikke, for han maa jo slet ikke vide, Du har været her. Hvad tror Du, han vilde sige til, at Du saadan uden videre besøger mig paa mit Værelse? Hvad vilde Folk i det hele taget sige?"

"Aa, Karsten. Det bryder vi os da ikke om? Vel – Du synes ikke, der er noget galt i det?"

"Nej Du, men mine Begreber om det passende er nu ogsaa saa temmelig i Strid med de almindelige. Jeg finder det naturligtvis kun sødt af Dig, at Du kom. – Skal jeg ikke skænke Dig et Glas Vin – det er Pajarete?"

Hun holdt paa hans Haand, mens han skænkede.

"Kun en Draabe til mig, Karsten. – Men hvordan slipper jeg da ud, naar han kommer?"

"Samme Vej som Du kom, ned ad Bagtrappen. Han gaar altid ad Hovedtrappen. – Skaal, Charlotte. Tak for dit Besøg. Jeg haaber, Du snart gør det om!"

Og de kyssedes med Glasset i Haanden, med den søde Vin endnu paa Læberne.

Lidt efter sagde hun:

"Du ser ikke rigtig rask ud i Aften, Karsten. Har Du det ikke godt?"

"Aa, jeg er lidt træt og nervøs. Jeg har arbejdet vel meget i Dag."

80

"Din Stakkel" – og hun bøjede sig ned mod ham – "Du har vist altfor meget at bestille? Og det er for min Skyld, Du arbejder, ikke sandt Karsten? For at vi snart kan faa Bryllup? Men saa skal Du ogsaa faa det godt – aa, jeg skal gøre alt saa hyggeligt for Dig."

"Ja Du lille, saa skal vi ha'e det rigtig godt, vi to."

Han saá paa Uret. Klokken var straks ni. Blot hun ikke kom altfor præcist. Hans Hoved bankede i Feber, han frøs, og hans Hænder var iskolde. Saa lod han sig glide ned paa Gulvet og lagde sit Hoved i hendes Skød; han kunde ikke udholde at sidde Ansigt til Ansigt med hende.

Hun strøg ham gennem Haaret ned over Panden.

"Hvor Du er hed, Karsten! Bare Du er rask?"

"Det er ingen Ting, Du. Mit Hoved er altid saa varmt."

Saa sagde hun et Øjeblik efter:

"Siig mig, Karsten, holder Du umaadelig meget af denne Friis?"

"Ja, jeg holder meget af ham. Hvorfor spørger Du?"

"Aa, jeg skal sige Dig, det var forleden, jeg var sammen med et Menneske, som kendte ham herinde fra. Han roste ham just ikke."

"Hvad sagde han da?"

"Han sagde, at han morede sig vel meget, og at han ikke syntes, at det var den allerbedste Omgang for Dig. Er det sandt?"

"Hvad for noget?"

"At han morer sig saa meget."

"Aa – han er saamæn ikke værre end de fleste unge Mennesker."

Der blev en lille Pavse.

81

"Der var noget, jeg gjerne vilde spørge Dig om Karsten. Men Du maa ikke blive vred –"

"Nej, spørg Du kun."

"Det var det, at om Du, Karsten, før vi blev forlovede, var som ... de fleste unge Mennesker?"

Og da han tøvede med at svare, sagde hun:

"Du maa ikke narre mig, hører Du! Du skal være ærlig."

"Men hvorfor vil Du egenlig vide det?"

"Fordi – jeg bliver langt roligere saa. Jeg tænker saa ofte derpaa, baade Nat og Dag, og jeg kan ikke holde det ud. Svar mig Karsten."

"Ja, jeg var som de fleste."

Han følte, at hun tog sin Haand bort fra hans Pande, og hun tav.

"Er Du bedrøvet, Charlotte, er Du vred paa mig? Den Gang kendte jeg Dig jo ikke, og jeg var ung. Unge Mennesker maa more sig lidt."

"Ogsaa unge Piger?"

"Man plejer at sige nej. Min Mening er, at Spørgsmaalet er tvivlsomt."

"Men hvis nu jeg Karsten -?"

Utaalmodig svarede han:

"Saa havde jeg vel taget Dig endda, om jeg havde holdt af Dig."

Hun sad og grundede lidt, saa sagde hun:

"Men der var en Ting endnu, jeg vilde vide -"

"Naa?"

"Den Gang vi saa blev forlovede, - hørte Du saa op at være som de fleste?"

Han tog hendes Haand, der hang løst ned, og kyssede den. Han mærkede, den skælvede.

"Ja, Charlotte - saa hørte jeg op."

"Er Du oprigtig, Karsten - fuldt oprigtig? For 82 Du maa langt hellere sige, som det er, om det saa er det andet."

"Din lille Nar - ja vist er jeg oprigtig. Vil Du have, at jeg skal bande paa det?"

"Aa, Du kære Dreng - saa det er sandt?"

Hun bøjede sig ned og kyssede ham, atter og atter.

"Hvor jeg er lykkelig, Karsten. For jeg var saa bange; og ser Du - det andet, det før Forlovelsen, det fik jo være, for I er nu en Gang ikke bedre, I stygge Mandfolk; men den Tanke, at der ogsaa nu skulde være andre end mig, som Du kyssede og kælede for, Du kan tro mig, det vilde være skrækkeligt at tænke."

"Aa, vi stygge Mandfolk er nu slet ikke nær saa slemme alligevel, som I vil gøre os til."

Og han rejste sig for at fri sig ud af hendes Kært tegn, som var ham Lidelser.

I det samme ringede det, to Gange.

"Det var til mig, Charlotte. Det er Friis."

"Nu skal jeg skynde mig. Hjælp mig Kaaben paa, Karsten!"

Han var ualmindelig hurtig til at finde alle hendes Sager.

"Og nu Farvel, Karsten. Du kommer vel i Morgen?"

"Ja, Du. Farvel min søde Pige. Tak for Besøget."

Han fandt, hun var utaaelig langsom, og han maatte tvinge sig for ikke at puffe hende ud gennem Døren.

"I lige Maade Tak. Tusind Tak, Karsten, for alt, hvad Du har sagt mig i Aften. Aa, hvor jeg er glad. Saa, der ringede det igen. Nu løber jeg. Farvel Du!«

Han trak Vejret dybt. "Gud ske Lov!" saa fo'r han ud i Entréen for at lukke op.

83

Mary saá gnaven ud.

"Hvor længe skal man vente?"

"Ja, Du maa undskylde; men en af mine Venner var her. Jeg maatte jo have ham bort først."

Hun saá hans Forvirring.

"Du lyver!"

Han var saa slappet, at han knap fandt det Umagen værd at overbevise hende, og det var i en træt Tone, han sagde:

"Men kæreste Mary – det var en af mine Venner, tro mig saa dog."

Hun vilde ikke tro ham; hun var saa forbitret, at hun vilde gaa straks igen; han gad ikke tale, og for at faa en Ende paa det trak han hende ind med sig. Men han var vammel ved hende, ønskede hende langt bort.

Det første, hun gjorde, da hun var i Værelset, var at fare hen til Vinduet for at se ud.

"Hvad vil Du dér?" spurgte han og løb efter hende.

"Jeg ser, om der kommer nogen ud herfra Huset."

"Lille Fæ" – han tog hende om Livet – "hvis der var noget at opdage, saa var det allerede for sent."

Og han bar hende bort fra Vinduet, satte hende i en Gyngestol og lagde sig paa Gulvet ved hendes Fødder. Dovent gned han sin Nakke frem og tilbage hen over hendes Knæ, mens han sagde: "Sikken et Barn, Du dog er, Mary. Hvorfor vil Du nu ikke tro mig? Det kunde s'gu ikke falde mig ind at lyve." Saa blev han efterhaanden varm ved Berøringen med hende, tog hendes Haand og bed i Fingrene; rejste sig pludselig og kyssede hende i Nakken. Hun bøjede i Behag Hovedet frem, og han kyssede igen ...

84

Men næste Morgen modtog Karsten Broberg følgende Brev fra sin Kæreste:

"Der er Ting, der er saa oprørende, at de ikke kan glemmes.

"Du kunde have sagt mig alt, og jeg vilde have tilgivet Dig, men din Fejghed lod Dig lyve gement.

"Du skammede Dig ikke for at jage mig, din vordende Hustru, af din Stue for at give Plads for din Elskerinde.

"Først lod Du mig dog lide den Haan, at Du bød mig til Gæst paa det, der var bestemt til *hende*.

"At dit Hjærte kunde taale koldt og uden Tøven at bedrage den Lykke, som dine løgnagtige Ord havde skabt, dette er dog først og fremmest det, som aldrig kan glemmes Dig – aldrig.

"Og *det* har jeg lært, som jeg ikke vil lade mig byde: at dine Ord er de samme, dine Kærtegn, dine Navne de samme, fornærmende uforandret de samme til hende og mig.

"Gør intet Forsøg paa at finde en undskyldende Trøst deri, at jeg ikke elskede Dig og at jeg benyttede en kærkommen Lejlighed. Jeg elskede Dig, Karsten, kun altfor højt – nu føler jeg Rædsel over min Blindhed, Foragt mod Dig. Du skal vide det: jeg foragter Dig, foragter Dig som man foragter det æreløse.

"Man *kan* saares saa haardt i sin Kærlighed, at den dræbes. Man kan, naar ens Værdighed byder det, rive den ud.

"Og saa megen Æresfølelse har Du vel tilbage, at Du ikke forsøger at tigge om Kærlighed, hvor der kun er Foragt.

"For Resten er vel ogsaa min Kærlighed Dig ligegyldig; men hvad der ikke kan være Dig ligegyldigt, er det, at der nu lever et Menneske, 85 som har Ret til at sige Dig op i Ansigtet, at Du er en Usling.

"Jeg modtager intet Brev fra Dig; jeg fordrer, at Du skaaner mig for nye Løgne. Ti der er intet usikkert fra min Side. Men for at Du ikke alligevel skal kunne sige: Hun vidste dog intet bestemt – endnu blot dette:

"Jeg saá hende i dit Vindue, da jeg gik. Jeg listede mig tilbage op ad Trappen og hørte alt. Ogsaa at Du lyver for hende som for mig.

"Det burde maaske være mig en Trøst, at Du dog ikke agter hende højere!"

- Han havde siddet op i Sengen og læst Brevet. Da han var færdig med det, lod han det falde ned paa Tæppet, og han saá sig sky om i Værelset. Han havde en Fornemmelse, som om han var bleven spyttet i Ansigtet og nu var bange for, at nogen havde set det.

Saa faldt han tilbage og laa og stirrede op i Loftet uden at kunne tænke. Men med ét fo'r det gennem ham: "Det er s'gu godt skrevet! Saa klart, saa lidt fruentimmeragtigt!"

86

87